ډاکټر صاحب شاه صابر ریفرنس

پښتون رپورټر

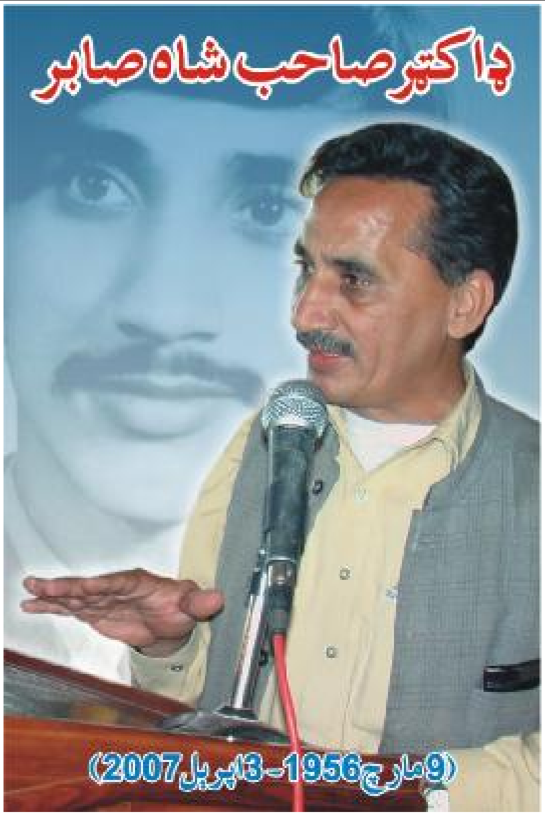

ډاکټر صاحب شاه صابر د مارچ په نهمه کال ۱۹۵۶ د ملاکنډ ایجنسۍ په سخاکوټ کلي کښې زیږېدلے ؤ او د اپریل په دریمه ۲۰۰۷ د زړۀ د دورې له کبله وفات شو. ډاکټر صیب کۀ یو خوا پښتو شاعرۍ ته د تکل، خوبونه او قامتونه قیامتونه ورکړي وو نو "واورې او ګلونه" افسانې ئې هم د ترقي پسند او قامي سوچ او نظر یوه معتبره حواله ده. "پښتو ادب کښې تحقیق او تنقید" چاپ اثر نه علاوه په دغه دقیقه او مهمه موضوع د مرحوم ډېر ناچاپه آثار د پښتو ادب لویه سرمایه ده چې پکښې:

1. پښتو شاعرۍ کښې ټولنیز مافیت د (ایم فِل مقاله).
2. دِ پښتو شاعرۍ په وده کښې د تنقید کردار (د پي ایچ ډي مقاله).
3. تنقید او د تنقید ډولونه.
4. د تنقید تاریخ.
5. رڼا او رنګونه (مقالې)
6. پښتانۀ او پښتو ټپه.

او په مختلفو مجلو کښې چاپ د هغۀ بې شمېره تحقیقي او تنقیدي مقالې شاملې دي.

د اپریل په اووم تاریخ باچا خان مرکز پېښور کښې د "اریانا انسټیټیوټ فار ریجنل ریسرچ اینډ اېډواکسي" له اړخه د ډاکټر صاحب شاه صابر د دوېمې کلیزې په حواله د هغۀ په ژوند، فن او نظر یوه غونډه وشوه چې پکښې د مرحوم د یارانو دوستانو او خپلوانو سره سره د ژوند د بېلابېلو څانګو سره تعلق لرونکو خلقو او د عوامي نېشنل پارټۍ صوبائي عهدېدارانو او د اسمبلۍ غړو ګډون وکړو.

د غونډې د نظامت فرائض امجد شهزاد او اسرار اتل ترسره کړل او صدارت ئې د پېښور

پوهنتون د پښتو څانګې رئيس ډاکټر راج ولي شاه خټک وکړو.

په پرېزيډيم کښې ورسره د ډاکټر صابر ډېر نزدې ملګري خالق زيار، د دانش خپرندويې ټولنې مشر اسدالله دانش ساپے، د ټېکسټ بُک بورډ پېښور چئيرمېن ډاکټر فضل الرحيم مروت او د آريانا انسټيټيوټ فار ريجنل ريسرچ اينډ اېډواکسي اسلام اباد کوارډينېټر ډاکټر خادم حسېن عامر ناست وو. د غونډې د پرانستې وينا د آريانا غړي ګلزار خان وکړه دۀ ووې چې زمونږ ټولنه به د پښتون ثقافت کلتور، قامي تشخص او حقونو دپاره خپلې هلې ځلې جاري ساتي او په دغه حواله به د مختلفو پروګرامونو انعقاد کوي او مختلف پراجېکټس به په وړاندې بيائي. ګلزرا خان د آريانا له طرفه د ډاکټر فضل الرحيم مروت په لاس رحمت شاه سائل ته او د ډاکټر خادم حسېن عامر په لاس ډاکټر خالق زيار ته د ګلونو ګېډۍ وړاندې کړې. د دې نه پس د اسلام آباد نه راغلي د ډاکټر صابر ملګري اکبر سيال د هغۀ په حقله خپل يادونه وړاندې کړل او د هغۀ په شخصيت ئې رڼا واچوله. سيال د صابر په نوم ليکلے يو په زړۀ پورې نظم د هغۀ روح ته ډالۍ کړو.

څۀ خوبونه د رڼا د پلوشو په طمعه ناست دي
د خيالونو ښاپېريه چرته غېب ئې چرته ورک ئې
د دې غرونو د لمنو اور به څوک وژني صابره
زما سياله غرځنيه چرته غېب ئې چرته ورک ئې

د سيال نه پس د پښتو مشهور سندرغاړي حشمت سحر د صابر د نورو غزلونو سره سره «خوبونه» نظم په ترنم کښې وړاندې کړو چې ټول محفل ئې ژړغونے کړو.

وروستو پروفېسر اباسين يوسفزي د صابر سره د خپلې ملګرتيا ډېر خوارۀ يادونه رایاد کړۀ او د هغۀ د ژوند او فن احاطه ئې په مختصره خو جامع انداز کښې وکړه. وروستو علي اکبر ملاکنډ خپل نظم وړاندې کړو. د هغۀ نه پس رحمت

شاه سائل د صابر په حواله خپل لیکلے مضمون د "مونږ او صابر" د عنوان لاندې واورولو. د صابر د طالب علمۍ نه واخله تر مرګه پورې د هغۀ سره پېژندګلو، تعلق او بیا وروستو د کلکې ملګرتیا تفصیلي ذکر ئې وکړو. د سائل صېب نه پس د مشهور موسیقار صاحب ګل سندرغاړي زوي "سائل" د صابر کلام په ترنم کښې وړاندې کړو.

وروستو سعدالله جان برق په خپلو خبرو کښې د صابر ناڅاپه مرګ د پښتو شعر و ادب او تحقیق و تنقید د پاره لوئے تاوان وګڼلو. ورپسې طفېل زریاب خپل نظم واورولو، د زریاب نه پس محب الله شوق د مختصرو خبرو نه پس په صابر لیکلے خپل نظم وړاندې کړو. ډاکټر یار محمد مغموم هم د صابر سره د خپلې اوږدې ملګرتیا ذکر وکړو او خپل یادونه ئې د غونډې شریکوالو سره شریک کړل.

ورپسې د آریانا انسټيټيوټ اسلام آباد کوارډینېټر ډاکټر خادم حسېن عامر د صابر د نظریاتي مبارزې په تفصیل سره ذکر وکړو او د هغۀ د شاعرۍ علمي جائزه ئې د معروضي حالاتو او د هغۀ د نظریاتي مفکورې په رڼا کښې واخسته. د عامر صېب نه پس د ټېکسټ بُک بورډ چئیرمېن ډاکټر فضل الرحیم مروت د صابر د نظریاتي مبارزې په حواله تفصیلي خبرې وکړې او وې وئیل چې ما اول اول کښې صابر د شاعر په توګه نۀ بلکې د یو سیاسي مبارز په حواله پېژندلو، هغه یو سرګرم سیاسي مبارز ؤ او ټول عمر ئې د یوې مفکورې د پاره کار کړے دے. د ملاکنډ سازش کېس په قېدیانو کښې د سائل صېب، افراسیاب خټک صېب او نورو ملګرو سره د ټولو نه کم عمره قېدي صابر ؤ، هغۀ د باچا خان ریسرچ سنټر په قیام کښې هم ډېره لویه برخه لرله خو افسوس چې عمر ورسره وفا ونۀ کړه. د مروت صېب نه پس ډاکټر خالق زیار د صابر په حواله تفصیلي خبرې وکړې او په صابر ئې د خپل لیکلي نظم یوه مصرعه وړاندې کړې شوه بیا ژړغونے شو او نور نظم ئې ونۀ وئیلے شو.

په مخ مې کرښه د ارمان شوې لاړې

ډاکټر راج ولي شاه خټک په خپله صدارتي خطبه کښې پښتو ادب کښې د صابر د تحقیقي او تنقیدي اثارو ذکر وکړو، هغۀ د یو محقق او نقاد صابر د شخصیت کار او زیار تفصیلي جائزه واخسته او شریکوالو ته ئې د صابر د تحقیق او تنقیدي کار ارزښت په ګوته کړو. ډاکټر راج ولي

شاه ختـک خپلې خبرې د صابر د خلې په دې ټپه
ختمې کړې چې:
په چا به یو کلے ورانيږي
په جانان وران شو د اټک پورې ملکونه